

Najznačajnije bolesti luka

Trulež glavica i lisna pegavost luka (*Botrytis allii*, *B.squamosa*, *B. cinerea*)

Štete koje ovaj patogen može pričiniti mogu biti velike a ogledaju se u propadanju lisne mase, što dovodi do smanjenja prinosa i kvaliteta lukovica. *B.allii* i *B.squamosa* dovode do pegavosti lista. Nastaju sitne beličaste ili žućkaste pege, često sa oreolom svetlije boje. *B. cinerea* dovodi do truleži lukovica na polju ili u skladištu.

Plodored i uklanjanje biljnih ostataka ili njihovo duboko zaoravanje su korisne preventivne mere. Osnovna zaštita je upotreba zdravog ili dezinfikovanog semena ili sadnog materijala. Posle vadjenja iz zemljišta arpadžik ili lukovice treba dobro prosušiti na polju. U čistom dezinfikovanom skladištu unositi samo zdrave i neoštećene lukovice.

Plamenjača luka (*Peronospora destructor*)

Ovo je jedna od najštetnijih bolesti luka kod nas, koja može dovesti do velikih gubitaka. U uslovima visoke vlažnosti i povećane toplote na lišću ovih biljaka se može videti sivoljubičasta prevlaka. Na mestima infekcije lisno tkivo nekrotira pa nastaju kraće ili duže pege koje se šire od vrha ka osnovi lišća. Obolelo lišće počinje da vene a kasnije se suši. Micelija gljive iz obolelog lišća prelazi u lukovice i na unutrašnjim ljuspama javljaju se zagasite pege, a u slučaju sistemične zaraze dolazi do truleži cele lukovice. Prvi simptomi u slučaju lokalnih infekcija su bledozelene ili žućkaste ovalne ili izdužene pege različite veličine na vršnom delu lista ili cvetonosnog stabla. Zaraženo tkivo nekrotira. Iz lista patogen dospeva i na vrat glavice pa su one u skladištu podložne napadu prouzrokovača truleži.

Za gajenje luka treba koristiti ocedno zemljište, a setvu ili sadnju uraditi tako da postoji veće rastojanje u redu i između redova, zbog boljeg provetravanja. Treba birati sunčane terene jer brže sušenje lista smanjuje mogućnost pojave infekcije. Obavezna je i primena fungicida. Za suzbijanje plamenjače luka mogu se primeniti fungicidi na bazi sledećih aktivnih materija : metalaksil+hlorotalonil, fosetil AI + fenamidon, propineb. Može se koristiti i fungicid [Ortiva opti 480 SC](#) ali samo za proizvodnju luka za glavice.

Crna pegavost luka (*Alternaria porri*)

Ovo je značajno oboljenje crnog luka i praziluka i može pričiniti značajne štete pri gajenju ovih biljaka. Na obolelom lišću nastaju lokalne pege, u početku žućkaste, a kasnije tamnomrke boje izduženog oblika. Razvijaju se po celoj dužini lista ili cvetonosnog stabla. Pege se vremenom uvećavaju, uvećava se i njihov broj i pokrivaju veći deo lisne površine. Tokom vegetacije ostvari se više ciklusa zaraze naročito u uslovima čestih kiša i obilnih rosa.

Višegodišnji plodored i uklanjanje biljnih ostataka doprinose sprečavanju pojave oboljenja. Od fungicida se može koristiti [Ortiva opti](#), ali samo za proizvodnju luka za glavice.

Rđa luka (*Puccinia spp*)

Ova bolest najveće štete nanosi pri proizvodnji praziluka i belog luka, a manje na crnom luku. U početku se formiraju plikovi crvenkastomrke boje okružene hlorotičnim oreolom. Na listu se kasnije javljaju i plikovi crne boje koji se često pružaju duž nervature lista. Jače zaraženo lišće se suši i opada. Lišće se može obnoviti ali ipak dolazi do smanjenja mase lukovice i prinosa.

Luk treba gajiti u najmanje trogodišnjem plodoredu. Nakon žetve prikupiti i spaliti ostatke da bi se uništio izvor zaraze. Obratiti pažnju i na đubrenje, pošto intenzivna primena azotnih đubriva pogoduje jačem razvoju patogena, pogotovo pri nedostatku kalijuma. Od fungicida se mogu koristiti fungicidi na bazi cira.